

**Комунальна організація (установа-заклад)
«Шосткинський заклад дошкільної освіти
(ясла-садок) №7 «Горобинка»
Шосткинської міської ради Сумської області**

«СТІНИ, ЯКІ ГОВОРЯТЬ»

Консультація для педагогів

Підготувала:

Бачек В.С.

вихователь ЗДО№ 7 «Горобинка»

2022

Сьогоднішнім завданням дошкільної освіти, як зазначено в Законі України «Про освіту», є забезпечення цілісного розвитку дитини, її фізичних, інтелектуальних і творчих здібностей шляхом виховання, навчання, соціалізації та формування необхідних життєвих навичок. Сприяти такому розвитку дошкільників, на думку фахівців, може сучасний освітній процес.

Аналізуючи проблеми і недоліки освітнього простору сучасних дошкільних закладів, дослідники (Крутії К.) називають переважно такі:

- недостатня мобільність обладнання, що ускладнює моделювання простору для ігрових потреб дітей;
- штучна і надмірна декоративність (важкі портъери, ламбрекени, килими тощо)
- формальність окремих осередків (як-то фізкультурного у груповій кімнаті, знаряддям якого не дозволяють користуватися)
- наявність у групах сенсорних стимулів, які не можна використовувати у приміщенні (фізкультурне обладнання для прогулянки, розташоване в груповій кімнаті тощо).

Це і безліч незрозумілої та надмірно яскравої інформації на стінах, і засилля готових наочних посібників, моделей, картин тощо. У результаті мозок дитини блокує доступ нової інформації, її запам'ятовування.

Однією з проблем є також розрив між знанням і їх застосуванням у практиці повсякденного життя дошкільнят.

Освітній простір - сфера взаємодії трьох суб'єктів: педагога, дитини і середовища, в якому вони співіснують.

Основні вимоги до простору такі: він має бути безпечним, комфортним, знайомим та розвивальним.

В освітньому просторі може бути кілька середовищ, а в середовищі - кілька осередків (центрів активності).

Створюючи сучасний освітній простір слід враховувати бажання самих вихованців. Дитина має право на свій персональний простір.

Персональний простір сучасного дошкільника водночас є і фізичним (тіло, предмети і природне середовище, люди, які оточують, різні заняття тощо), і психологічним (емоційне забарвлення життя, стиль взаємин).

Щось дитина приймає у просторі свого життя, від чогось відчужена.

Дошкільник дуже добре володіє своїм тілом, проте його тілесна, а тим паче психологічна взаємодія з довкіллям, яка робить цей світ «своїм», ще перебуває в процесі становлення. Так, фізичний простір дошкільника постійно розширюється. Дитину беруть до крамниці, на гостини, до цирку. Разом із батьками діти мандрують, а також освоюють простір дитячого садка: групову кімнату, спальню, музичну та фізкультурну зали тощо.

Психологічний простір життя дошкільника характеризується високою значущістю для нього, чужого дорослого - вихователя, який символізує новий статус малюка, від якого залежить емоційне благополуччя як конкретної дитини, так і людей, які оточують.

Якщо персональний простір, у якому живе дитина, не задовольняє її вікових потреб, вона зазнає великого дискомфорту, а отож, виростає емоційно і

фізично незрілою, не здатною до взаємодії з середовищем (за М.Осоріною).

Орієнтуючись на необхідність перетворення та збагачення освітнього простору та середовища, в якому перебувають вихованці сучасного закладу дошкільної освіти слід виокремити міжнародну технологію «Стіни, які говорять» (оригінальна назва «Talkin' Walls») як таку, що забезпечує дитині можливість бути повновладним хазяїном свого персонального простору.

Сутність технології «Стіни, які говорять» в тому, що дитина, отримуючи необхідну інформацію, має право вибору планувати свою діяльність, конструктивно використовувати інформаційний ресурс. Іншими словами технологія «Стіни, які говорять» є системою візуалізації знань і процесом занурення дошкільників і дорослих в освітній простір закладу дошкільної освіти.

На думку науковців дитина сама може виражати «себе» на стінах і підлозі (розмальовувати, розміщувати свої малюнки). І стіни, й підлоги «говорять» зрозумілою дитині мовою, їй цікава сама форма вираження (одна річ - намалювати щось в альбомі і на папірці й зовсім інша - на стіні).

Стіни вчать малюка, коли він грає, пробігає повз них, розглядає, тобто поза спеціально організованою діяльністю.

За допомогою наліпок на стінах і підлозі, різних малюнків, діти концентрують увагу, вивчають кольори, вчаться орієнтуватись у просторі та координувати свої дії.

Краще за все, якщо це буде велика стіна на першому поверсі. Якщо йдеться про всіх учасників процесу, то специфіка роботи дитячого садка передбачає використання «Стін, які говорять» найчастіше в одному або двох стаціонарних місцях, де найчастіше бувають і діти, і дорослі (оголошення, інформація, нагороди тощо).

Стіна може мати кілька інформаційних напрямів - на день, на тиждень, періодично мінливі експозиції тощо.

Під час оформлення стіни для дорослих потрібно врахувати, що зображення повинно бути розміщено на контрастному тлі й добре видно на відстані одного - двох метрів. Текст мусить бути друкований на принтері, або простими (без прикрас) друкованими літерами, або письмовим шрифтом. Бажано, що почерки, шрифти, а можливо, і розміри букв були різні.

Потрібно прагнути до того, щоб експозиція не була монотонною, надто акуратно «причесаною», краще, щоб вона віддалено нагадувала написи на стінах, які люблять діти, і які згодом люблять читати.

Більш простий, економічний і не руйнівний для стін спосіб - вбити кілька цвяхів або прикріпити маленькі гачки, на які можна вішати зроблені з цупкого паперу, плакати, прапорці, кульки на стелі, на яку можна наклеювати аркуші, а потім за потребою їх змінювати («ефект стель, які говорять»). До речі, така «стіна» може бути пересувною у межах дитячого садочка, тобто «мандрувати» корпусами будівлі.

Ґрунтом реалізації освітньої події для всіх учасників процесу є такі підходи:

- яскрава подія в соціальному житті суспільства або свято (День Героїв

Небесної Сотні, День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні тощо);

- події, що формують почуття громадянської належності дитини (День Європи);

- традиції святкової події сім'ї, суспільства і держави (Новий рік, День матері).

Визначивши «стіну, яка буде говорити», умовно (або чітко визначивши межі) розподілити її на 3-4 частини. Більше частин не треба, тому що інформація для дитини буде губитись на тлі інших зображень.

Так, одну частину стіни можна присвятити подіями, віддаленими у часі та оформлювати заздалегідь, наприклад:

- яскраві події морального життя (Дні народження, День подяки, День доброти, День друзів тощо);

- явища довкілля (Дні води, землі, птахів, тварин);

- світ мистецтва й літератури (Дні поезії, дитячої книги, театру);

- найбільш важливі професії (День вихователя, вчителя та ін.).

Ще одна частина стіни може бути названа «Перспективи зростання» : дитина, батьки, вихователі. Під перспективою зростання розуміється той обсяг інформації, яким може бути в будь-якому доступному вигляді: фото, книга, яку прочитали, альбом із подорожами, проекти, які діти захищають упродовж тематичного тижня. Ця частина стіни заповнюється за бажанням і знаходиться там до того моменту, поки вона актуальна дітям і дорослим.

Наступна частина «Стіни, що говорить» заповнюється в той день, коли там з'являються завдання на закріплення: розмальовки, цікаві пазли, книги, енциклопедії, мнемотаблиці, картки-схеми тощо. Так, під час планування дня вихователь спільно з дітьми використовує різні символи: картинки, ребуси, завдання, загадки, нібито відкриваючи таємницю тієї діяльності, яка буде відбуватись сьогодні. На стіні доречно використати елементи технології едьютеймента - «навчання як розвага».

Матеріал з цієї частини «Стіни, яка говорить», дитина може використовувати, переходячи від одного осередку групи до іншого. Наприклад, схема будівлі з конструктора БОО може стати у нагоді в куточку конструювання, а опис алгоритму виконання досвіду - в експериментальному осередку.

Частину сенсорної стіни в груповій кімнаті можна зробити збірною. Інформаційне поле може бути як класичним, так і образно-асоціативним. Образно-асоціативний ряд дозволяє максимально образно та об'ємно уявити казкових героїв, сюжети казок, персонажів, казкові предмети, споруди, палаци, і тереми. Кольорова

Отже, ми розглянули ідеї для «стіни», які реалізуються для всіх учасників освітнього процесу.

Окремо слід розглянути підходи до реалізації технології для дошкільнят. Можна сформулювати декілька принципів відбору зображень (плакатів, малюнків, картин, фото, оголошень тощо) для оформлення «стіни, які говорять»:

- відповідність зображеного віковим особливостям і досвіду сприйняття візуальних носіїв інформації (зміст цілого - аналіз та інтерпретація; кількість,

розміри, яскравість);

- наявність національного/культурологічного компонента в зображенні, що привертає увагу/цікавість і доступного розумінню дітьми; цікавого для розмови про зображене педагогами/батьками (ініціаторами такої бесіди можуть бути як діти, та і дорослі);

- багаторівневість зображеного як на змістовному рівні, так і на емоційному;

- наявність тексту на зображенні не є обов'язковим компонентом;

- зображення повинно бути доступно для цільової групи як елемент обладнання. Пригадаємо вислів видатного педагога сучасності В.Шаталова про «ефект солоних огірків» і стінах, які виховують: якщо свіжі огірки помістити в розсіл, то, як кажуть, хочуть вони того чи ні, вони обов'язково просоляться. Так і дитина: якщо свій час вона проводить в охайному, доглянутому, естетично оформленому середовищі, де все, що навколо неї, педагогічно продумано, це впливає на її ставлення до дитячого садка, до самої себе; якщо дитина проводить час в інших обставинах, то є велика ймовірність, що вона й виросте іншою.

Кожен проведений день у дитячому садку для дитини пов'язано з різними почуттями, переживаннями і різними видами діяльності. «Стіни, які говорять» - це стіни, завдяки яким дошкільнята спілкуються один із одним, доносять інформацію, обмінюються знаннями, стіни нібито провокують дітей, а іноді й змушують займатись дослідженнями, експериментами, пошуком нової інформації. Нехай не всі відразу діти будуть брати участь у діяльності, але мимоволі обов'язково згодом всі до неї звернуться.

Отже, в основі реалізації освітньої події, що має своє відбиття на стіні для дошкільників, є специфічні підходи. З'ясуємо їх.

гама додаткових елементів дає можливість для варіативності й образності, що відіграє важливу роль у розвитку сенсорних здібностей дошкільників. Самі вихованці можуть брати участь у формуванні та доповненні інформаційного поля сенсорної стіни.

Які ж ігрові осередки створюють педагоги за технологією «Стіни, стеля та підлога»?

Стенд «Рукавичка» створює широке поле діяльності для представлення персонажів ознайомленої казки, а також для ознайомлення з іншими творами дитячої літератури. Стенд «Ялинка» діти можуть самі придумувати і створювати для неї прикраси, ялинкові іграшки.

В групі ігровий матеріал розміщується в розгорнутому вигляді, що спонукає дітей до дій із ним, до створення сюжетів.

Також на стіні розміщені «Правила групи», які формують навички культурного спілкування та дружніх стосунків між дітьми. «Куточок настрою» - це яскравий та веселий стенд, який допоможе кожному малюку розібратись у своєму настрої та швидко його полагодити.

Цікавим елементом освітнього простору є «Долонька позитиву», яка допомагає зняти психоемоційне напруження, втому, допомогти заспокоїтись, зняти стресовий стан, підвищити настрій.

Ефективним є використання «крейдової дошки», на якій діти можуть відтворювати свою творчість, настрій, емоції. Процес малювання крейдою на дошці концентрує увагу, зір та розвиває творчість. Направляючи крейду, діти тренують точність рухів і розвивають дрібну моторику. Завдяки крейдовим дошкам діти уявляють себе справжніми художниками. Таку дошку можна зробити у вигляді кита, яблука, гарбуза тощо.

Особливий акцент можна зробити на «Підлозі, що говорить». Це ще одна цікава ідея перетворення підлоги у гру та одночасно розвиток фізичних якостей дитини. За допомогою наліпок на підлозі діти концентрують увагу, вивчають кольори, вчать орієнтуватись в просторі та координувати свої рухи.

Технологія К.Крутій «Стіни, які говорять» не є чимось новітнім і незнайомим для українських колег, але вона дає можливість по-новому поглянути на освітній простір, своєчасно перетворювати його під запити дитячого сприймання психофізичного розвитку.